

դէմ՝ որոնք ազգին սիրուն համար շատ սրտի տառապանք քաշեցին և կը քաշեն։ Բայց եթէ ճշմարիտ ազգասիրութեամբ այդ տառապանքները յանձն առեր են, կը գոյենք զիրենք, և կը յորդորենք զուրիշները անոնց օրինակին հետեւելու։ և կ'ըսենք թէ անոնք իրենց պարտքը կատարելու հետ են։ Եւ սակայն զայս ալ չենք կրնար զանց առնելու յիշելէն՝ որ շատ անգամ մարդիկ ազգասիրութեան անուամբ իրենց կրիցը կը ծառայեն։ Կամ թէ ըսեմ անձնական կիրքը գործիք կ'ըլլայ մարդու ազգասիրական գործոց ձեռք զարնելու։ և որովհետեւ այսպիսի անձանց դիտմունքը ազգին օգնել չէ, այլ իրենց անձնական կրիցը ծառայել, անոր համար այնպիսեաց գործքերէն ազգը օգտելու տեղ շատ անգամ կը ֆնասուի։ Արշակ Բ. մեր Թագաւորը նոր քաղաք մը կը շինէ, և կ'անուանէ զայն Արշակաւան։ որով ըստ ինքեան իր ազգին պայծառութիւնը հոգալու փոյթ մը կ'երեւցնէ։ Բայց ինքն Արշակ յանձնասիրութենէ զրգուած ըլլալով և կուրցած, կ'ուզէ որ իր շինած քաղաքը շուտ մը բազմամարդ ըլլայ և մեծնայ իր անուամբը։ ուստի խաբուած անձնական կրքէն, այն գործքն որ ազգին օգտակար կրնար ըլլալ, այնպէս դարձուց՝ որ ազգը չարաչար ֆնասուեցաւ։ վասն զի հրաման տուաւ՝ որ այն նոր քաղաքը փախչող պարտատէր կամ յանցաւոր մարդիկ ազատ մնան յոր և է պահանջուողէ։ Իսկ որ Արշակ ազգին օգուտը իր դիտմանը մէջ ունենար, յայտնի կ'իմանար այս հրամանիս անտեղութիւնը։ Բայց որովհետեւ իր սրտին խորը չկար ազգասիրութիւն, իր մտածմունքն եղաւ ազգատեցութիւն, և ըրած գործքը կործանման պատճառ ազգին և անձին, ինչպէս որ յայտնի է պատմութենէն։ Այս տեսակ դիպուածներ շատ անգամ կը պատահին ազգին մէջ, որ եթէ մէկն ուշ դնելու ըլլայ՝ չկրնար չտեսնել։ Բայց շատ անգամ ազգը չարիքը կը կրէ՝ առանց իմանալու սկզբնապատճառը այն կրած չարեացը։ նա ևս երբեմն

իբրեւ ազգասէր պատուելով զայնպիսի անձը՝ որ անձնասիրութեան կրքով ազգին բարիք ըլլալու գործքէն չարիք հետեւցնելու պատճառ եղեր է։

Բայց այս դիտողութիւններն ընելու ատեն պէտք է զգուշանալ՝ որ չըլլայ թէ շփոթելով ճշմարիտ ազգասիրաց վրայ ալ սխալ կարծիք ունենանք։ անոր համար իւրաքանչիւրոց վարմունքը պէտք է քննել, որն որ եթէ խառն է կրքով, յայտնի է թէ սխալ հիման վրայ հաստատուած է։ Իսկ ճշմարիտ ազգասէրն է այն մարդը՝ որ բոլոր ջանքով ամէն ձեռքէն եկած բարիքը կ'ընէ ազգայնոց առ հասարակ, միշտ հասարակաց բարիքը առանձնականէն վեր սեպելով, և զգուշանալով որ չըլլայ թէ ատելութիւն կիրք գործածէ խօսակցութեանը և գործոցը մէջ, ևս առաւել գրուածոց մէջ իր ազգայնոց դէմ, մանաւանդ իր չգիտցած կամ իր վիճակէն դուրս եղած բանի մը վրայ դատաստան ընելով, որն որ հինգերորդ սխալ գաղափարէն առաջ կուգայ, և ազգին ֆնասուելուն գլխաւոր պատճառներուն մէկն է։

Կը շարունակուի։

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԵՐ

Թշնամիք մեծապէս օգտակար են մեզի։ որովհետեւ մեր սխալմունքները իմացընելով, աւելի ճշմարիտը ըսած կ'ըլլան, ու մեր վարպետները կը սեպուին որոնց վարձք չենք վճարեր։

Ճշմարիտ իմաստունը աւելի ժողովրդեան բարիքը կը փնտռէ, քան թէ կուրաց ընդունայն գովեստը, կամ հարուստներուն ոսկին։

Թէ որ գիտութիւնը ու արուեստը առաքինութենէ հեռացած ըլլան, ամենին բարի պտուղ մը չունին, ու կը նմանին արմատէն գուրս ելած ճիւղերուն, որոնք ոչ ծաղիկ կու տան և ոչ պտուղ կու տան։

Ապրիլը՝ գէպ ի մահ վազել մըն է։

Պատիւը առաքինութեամբ պէտք է վաստակիլ և ոչ եթէ խաբէութեամբ։ վասն զի ասանկ ընելը ցած մարդիկներու յատուկ է, իսկ մեկալը տառքինեաց։